

5. Берещенко Ю. Дотримання принципів сталого розвитку під час війни – це взагалі єдиний спосіб зберегти найцінніші активи – людей. Економічна правда. 2023. URL. <https://www.epravda.com.ua/projects/future-agro/2023/05/5/699572/> (дата звернення: 14.09.2024).

6. 17 Цілей сталого розвитку. Global Compact Network Ukraine. URL. <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/> (дата перегляду: 14.09.2024).

КІБЕРБЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ВИМІРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Навроцький І. С., Кондель В. М.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
vkondel@i.ua*

Кібербезпека та цифрова економіка відіграє надзвичайно важливу роль у контексті економічних вимірів сталого розвитку. Цифрова економіка – це вся економічна діяльність, яка забезпечується використанням інформаційно-комунікаційних та інших цифрових технологій. Це не лише ІТ-розробки та наукові цифрові рішення, а й електронна комерція, онлайн-послуги та результати діяльності цифровізованих підприємств. Вираз «цифрова економіка» представляє собою поєднання двох термінів, які можуть мати різні значення в залежності від того, хто використовує їх та в якому контексті. Загалом, «цифрова економіка» – це поняття, спрямоване на розуміння сектору бізнесу, який використовує цифрові технології. Таким чином, поєднання двох понять – економіки і цифрових технологій – описує галузь економічної діяльності, пов'язану з використанням інформаційних та комунікаційних технологій, включаючи виробництво та реалізацію товарів, послуг і цифрового контенту [1, 2, 3].

Завдяки цифровій економіці підвищується ефективність та швидкість взаємодії всіх галузей шляхом використання сучасних засобів зв'язку та інформаційних технологій. Якісно і кількісно збільшуються можливості бізнесу щодо взаємодії з клієнтами, практично всі операції здійснюються через комп'ютер. Соціальне життя також переходить у цифровий простір. Внаслідок чого питання кібербезпеки в контексті економічних вимірів є актуальними [4].

Кібербезпека є ключем до цифрової економіки. Не випадково на одному з міжнародних форумів «Кібербезпека – захисти свій бізнес», організованим Торгово-промисловою палатою (ТПП) України, комітетом електронних комунікацій при ТПП України, Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України та компанією CIS EVENTS GROUP Ukraine, розглядалися питання щодо надійності кібербезпеки у державі, нашої захищеності від кіберзагроз, винесених уроків після масштабних кібератак, зокрема, з боку російського агресора, ефективних заходів для формування безпечного кіберпростору України. Саме тому для кожної держави найголовнішим завданням є створення надійної системи кіберзахисту, яка дозволить запобігти можливим кіберзагрозам у майбутньому [5].

Кібербезпека в економіці є критично важливою для забезпечення стабільності та ефективності бізнес-процесів. Вона включає заходи, спрямовані на захист інформаційних систем і даних від кіберзагроз, які можуть призвести до фінансових втрат, репутаційних збитків, перебоїв у роботі критичної інфраструктури тощо.

Основними аспектами кібербезпеки у контексті економічних вимірів сталого розвитку та можливих кіберзагроз є:

1. **Фінансові втрати:** кіберзлочини можуть спричинити значні витрати на відновлення систем, оплату викупів, правову допомогу та компенсації клієнтам.

2. **Репутаційні ризики:** кібератаки можуть знизити довіру споживачів і інвесторів, що вплине на продажі та інвестиційний потенціал компанії.

3. Критична інфраструктура: кібератаки на енергетичні та фінансові системи можуть призвести до серйозних економічних перебоїв.

4. Постачальницькі ланцюги: кіберзагрози можуть вплинути на всі ланки постачальницького ланцюга, призводячи до збоїв у поставках і виробництві.

5. Стратегії захисту: інвестиції в кібербезпеку, розробка планів реагування на інциденти та співпраця з державними органами є ключовими для забезпечення економічної безпеки.

Забезпечення кібербезпеки є важливим для підтримки надійності бізнес-процесів і захисту економічних інтересів на всіх державних рівнях. Для забезпечення кібербезпеки в економіці країни потрібно:

1. Сучасні технології: впровадження антивірусних програм, систем виявлення вторгнень та брандмауерів.

2. Регулярні оновлення: постійне оновлення програмного забезпечення та систем безпеки.

3. Навчання персоналу: освіта співробітників щодо кіберзагроз і практик безпеки.

4. Плани реагування: розробка та тестування планів на випадок кіберінцидентів.

5. Співпраця з державою: взаємодія з державними органами для обміну інформацією про загрози і отримання підтримки.

Таким чином, кібербезпека в сучасних умовах має велике значення в рамках розвитку та зміцнення позицій цифрової економіки. Цифрові технології оновлюються досить швидко, а темпи їх оновлення випереджають темпи розвитку систем. У зв'язку з цим існує серйозний ризик здійснення кібератак зловмисниками, і схоже, що ця загроза тільки зростатиме в процесі розширення мережі. Але з необхідним рівнем підготовки обладнання та фахівців цілком можливо контролювати або суттєво зменшувати збитки, відновлювати втрати від кібератак і всіляко перешкоджати їхньому здійсненню. Отже, розвиток цифрової економіки неможливий без посилення кібербезпеки як на рівні національної економіки, так і на рівні суспільства.

Література:

1. Чмерук, Г. Г. (2019). Цифрова економіка як окремий сектор національної економіки держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*, (27 (2)), 92-97.

2. Lesik, I., Lesik, M., Tishechkina, K., Ushkarenko, I., Soloviov, A., & Lahoiskyi, A. (2021). Analytical evaluation of the prospects for sustainable development of environmentally oriented tourism business. *Business: Theory and Practice*, 22(2), 318-329.

3. Цифрова економіка України: основні фактори розвитку. URL: <https://voxukraine.org/tsyfrova-ekonomika-ukrayiny-osnovni-factory-rozvytku>

4. Комова С. С., Пушкар Т. А. Кібербезпека в цифровій економіці. *Сталий розвиток міст* : Матеріали XVI Всеукр. студент. науково-техн. конф. Харків : Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова 2023. С. 66–68. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/stalyirozvytok2019/2023/Ch3-Economica_23.pdf.

5. Кібербезпека – ключ до цифрової економіки. URL: <https://ucci.org.ua/press-center/ucci-news/kiberbezpeka-kliuch-do-tsifrovoyi-ekonomiki>